

عنوان مقاله:

بازخوانی تصوف در هنرهای ایرانی اسلامی از منظر تحلیل گفتمان (با نگاهی به هنر خوشنویسی و شعر)

محل انتشار:

همایش ملی جلوه های هنر ایرانی اسلامی در فرهنگ، علوم و اسناد (سال: 1397)

تعداد صفحات اصل مقاله: 27

نویسندگان:

هادی مومنی - مدیر مرکز تخصصی هنر پژوهشکده فرهنگ و هنر و معماری جهاد دانشگاهی

فاطمه شیری

مونا ضیغمی

خلاصه مقاله:

در فرهنگ ایرانی اسلامی هنر خوشنویسی و شعر از جایگاه ویژه ای برخوردارند. این هنرها در عین تفاوتشان باهم شباهتها و نزدیکی های بسیاری به هم دارند، هم در محتوا و هم در فرمهای ساختاری رسانهای خاصی که پیش میکشند. نگارنده در این مقاله می کوشد با روش توصیفی تحلیلی بنیانهای نظری این هنرها-خوشنویسی (با تاکید بر خط نستعلیق)، شعر (با تاکید بر نوع نگاه مولوی و حافظ به غزل) را به هم نزدیک کرده و رابطه ی آنها با عرفان و تصوف را بسنجد و جستجو کند. به واقع این رویکرد نقشی شناختی برای هنر قائل است و از توجه صرف به مقوله زیباشناختی فراتر میرود و آن را در ارتباط بافهم ما از جهان هستی قرار میدهد. ازاینرو هدف از این پژوهش کشف مبنایی نظری و تئوریک برای هنرهای ایرانی اسلامی است. شناخت چیستی و جایگاه زیبایی شناسی در تفکر اسلامی و چگونگی بازنمایی آن در هنرها از دیگر اهداف این پژوهش است. پرسشی اصلی که میتوان پیش کشید این است که رابطه ی ساختاری و نظری این هنرها باهم چگونه است و به چه شکلی به هم مرتبط میشوند و حضور و تجلی مباحث عرفان و در دل آن تصوف و صوفی گری در ساختار درونی این هنرها، چگونه تاثیرگذار بوده است. نتیجه ی نهایی این تحقیق بر این ایده استوار است که در فرهنگ ایرانی اسلامی دال اعظم گفتمان دوران را اسلام و فلسفه ی اسلامی تشکیل میدهند و تصوف هم بهعنوان دال شناور در سرتاسر آن حضور دارد و این امر را میتوان در ساختار همه ی هنرهای ایرانی (هم در فرم و هم در محتوا) به نظاره نشست. پژوهش حاضر با رویکردی تحلیلی تبیینی با استفاده از گردآوری اطلاعات کتابخانه ای، منابع معتبر داخلی و خارجی صورت پذیرفته است.

کلمات کلیدی:

گفتمان، هنر اسلامی، عرفان، تصوف، خوشنویسی، شعر.

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1042598>

